

Cuprins

<i>Alex. Leo Șerban: o încercare de portret</i> (Horia-Roman Patapievici)	5
<i>Cuvânt înainte al traducătoarei</i>	47
Prolog.....	55
1. Domnul Franz	57
2. Litera din parchet.....	61
3. Borges.....	66
4. Îndărăt în Paseo Arroyo	70
5. Îndărăt în Maipú	72
6. „O“	74
7. Plictiseala lui Borges.....	77
8. Monologul domnului Franz.....	80
9. În Lisabona.....	82
10. La Buenos Aires.....	89
11. Îndărăt la Lisabona	96
12. Îndărăt la Buenos Aires.....	101
13. Zburăm îndărăt la Lisabona	106
14. Lisabona – Buenos Aires.....	114
15. Prin nelisabonianul Baires.....	118
16. Scurta istorie șocantă a unui Buddha de ceară	126
17. Explicația	141
18. Explicația (continuare).....	152
19. Vizita neașteptată	158
20. Jocul de salon	168
21. Supă ermetică.....	177

22. Jocul <i>fondue</i>	180
23. Îndărăt la normal.....	188
24. Un fel de concluzie.....	195
25. O piesă de jucărie.....	201
26. „Cortina!“.....	208
Epilog.....	237

Colecția „Ego. Proză” este coordonată de Lucian Dan Teodorovici.

Alex. Leo Șerban, *The Parlayed Letter*

© 2011 by Editura POLIROM

© 2011 by Editura POLIROM, pentru prezenta traducere

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legea în vigoare.

Foto copertă: (jos) M.C. Escher's „Relativity” © 2011 The M.C. Escher Company-Holland. All rights reserved. www.mcescher.com; (sus) colaj

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4 ; P.O. BOX 266, 700506

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,

sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României :

ȘERBAN, ALEX. LEO

Litera din scrisoarea misterioasă / Alex. Leo Șerban; trad., note:
Antoaneta Ralian; pref.: Horia-Roman Patapievici. – Iași: Polirom, 2011

ISBN print: 978-973-46-2145-3

ISBN ePub: 978-973-46-2277-1

ISBN PDF: 978-973-46-2408-5

I. Ralian, Antoaneta (trad.)

II. Patapievici, H.-R. (pref.)

821.135.1-31

Printed in ROMANIA

Alex. Leo Șerban

Litera din scrisoarea misterioasă

(o *novella*)

Traducere din limba engleză,
cuvânt înainte și note de Antoaneta Ralian

Cu „O încercare de portret“
de Horia-Roman Patapievici

POLIROM
2011

10. La Buenos Aires

Pe de altă parte, domnul Franz nu avea nevoie să-și stoarcă creierii cu jocuri atât de complexe; aparent, nu trebuia să rezolve decât enigma simplei scrisori-găsite-în-parchet.

Tolănit în fotoliul său confortabil de la Alvear, a ajuns în al său *Hirn*¹ încordat la certitudinea, nu mai puțin confortabilă, că a pornit de la o premisă greșită: acei „OOOO“ nu erau o serie de „O“ (litere), ci „0000“ – *zerouri*. Privite din această perspectivă, lucrurile căpătau sens: conturile bancare ale persoanei care lăsase acest (aparent ezoteric) mesaj se ridicau la milioane (sau, poate, chiar la miliarde), care *nu* fuseseră depuse la aceeași bancă. Întrucât fraza fusese scrisă în limba franceză, a dedus că băncile care dețineau respectivele conturi trebuie să fi fost în Elveția – mai precis, la Geneva. Deci tot ce avea acum de făcut era să se intereseze (așa cum hotărâse și înainte) de numele persoanelor care locuiseră în apartamentul din Paseo Arroyo.

---

1. Creier (germ.).

Urmărea, cu un zâmbet larg de satisfacție, activitatea silențioasă din jur. Doamne în vârstă, cu coliere de perle la gât, își ocupaseră mesele din luxoasa cafenea și sorbeau cafelele cu un aer de plăcere calmă, într-o totală uitare a tot ce se petrecea dincolo de cercul lor parfumat. Unele purtau pălării, altele aveau doar coafuri impecabile, și toate purtau mănuși, parcă pentru a marca faptul că aparțineau unei realități superioare – o realitate care nu se amesteca și nu venea în contact cu alte realități mai joase. Chelnerii – la rândul lor înmănușați – își cunoșteau clientela. Nu erau multe persoane selecte care să binevoiască să coboare până la Alvear doar ca să-și ia cafeaua de dimineață și – după-amiază – ceaiul de *five o'clock*. Între cele două îndeletniciri, doamnele fie dispăreau în apartamentele lor din Recoleta, fie făceau *shopping*; dar cu toatele se întorceau la timp pentru cea de-a doua apariție, adică își schimbau rochiile sau taioarele de dimineață (majoritatea albastre, gri sau bej) cu altele, cu aceeași croială și aceleași culori, dar mai închise.

Domnul Franz se simțea în largul lui printre aceste fragile membre ale elitei argentinienne. Avea senzația că aparținea unui club, dar era singurul membru care nu purta perle. obișnuia să adreseze câte un salut de curtoazie distinselor

*doyennes*¹ ale aristocrației locale, iar ele îi răspundeau și mai curtenitor, cu o infimezimală efuziune – atât cât să demonstreze că sunt manierate, dar că, pentru ele, era un necunoscut. Situația îi convenea domnului Franz, care nu ținea în mod special să socializeze; dar în momentul de față, când, ca să spunem așa, era pe urma comorii, și-a spus că n-ar strica să se apropie de doamne...

Când chelnerul i-a adus ceașca de cafea (pe un platou, cu lapte, zahăr și câteva fursecuri), domnul Franz l-a obligat să se încline și mai tare, ca să ajungă cu urechea în dreptul gurii lui, și l-a întrebat într-o spaniolă stâlcită, dar inteligibilă, cine e doamna în *tailleur* bej (din fericire, în acea zi era singura în bej). Chelnerul, frânt în două, ca o caricatură a unui conspirator de operetă ce trage cu urechea la o ușă, și-a dus mâna înmănușată la gură – deși doamna în speță se afla la o depărtare considerabilă și nu-l putea auzi – și a lăsat cele trei silabe să cadă în urechea domnului Franz, asemenea primelor trei note ale unei fanfare: „E *señora* Ponella, *sir*“. După care și-a îndreptat spinarea, cu o mândrie solemnă, reluându-și brusc elasticitatea.

---

1. Decane (fr.).

Domnul Franz nu avea habar cine e familia Ponella – lucru pe care, dacă l-ar fi cunoscut, chelnerul l-ar fi considerat o gafă națională și, în consecință, domnul Franz ar fi scăzut mult în ochii lui. Dar faptul că domnul Franz nu a părut copleșit de emoții la auzul numelui *señorei* Ponella a avut un efect cu totul contrar asupra chelnerului, care a dedus, oarecum logic, că domnul Franz era atât de familiarizat cu aristocrația – inclusiv cea locală –, încât nu se lăsa impresionat de un asemenea nume: cu siguranță obișnuia să îi invite pe cei din familia Ponella la masă, chiar dacă nu le cunoștea numele, și-a spus...

Chelnerul (întâmplător, era văr cu Rosa) știa prea bine ce înseamnă un gentleman blazat, ca să nu-l recunoască pe dată când servea pe vreunul. Era o veche aspirație a lui Quique (numele lui era Enrique), anume că dacă nu putea fi și el aristocrat (pentru că, din nefericire, se născuse de partea nepotrivită a drumului, în Tucumán), măcar să copieze de la aristocrați arta de a se arăta blazați. Aceasta i se părea a fi culmea atitudinii de distincție și demnitate: să arăți atât de degajat printre cei nobili și bogați, încât nimic să nu se arate pe fața ta. Quique se străduia din răspuțeri. Acum, când trecuse de patruzeci de ani, însurat cu Cecilia – care era scundă,

vioaie și vorbăreață –, îi transmitea și ei (fiind cel mai temperamental dintre ei doi) perlele înțelepciunii lui profesionale. Din păcate, strica orzul pe găște, pentru că pe Cecilia nu o interesau „numele mari și ștabii tari”, cum îi numea ea, ci o preocupau nimicurile de zi cu zi, ca, de pildă, unde se găsește carnea de vită cea mai bună și mai ieftină, când trebuie plătită chiria sau cum să-l convingă pe bătrânul cizmar să-i repare două perechi de pantofi la prețul uneia singure și, în cele din urmă, dacă e nevoie sau nu să-și schimbe coafura. Dar chiar dacă aveau orizonturi atât de diferite (după cum se exprima Quique), alcătuiau totuși un cuplu temeinic, fiind împreună de șase ani, deși nu aveau copii (se știe că pretutindeni copiii consolidează familia).

Ar fi însemnat un teribil șoc pentru Quique dacă ar fi aflat că iubita lui Cecilia întreținea o relație extraconjugală cu nimeni altul decât fiul *señorei* Ponella, José Carlos Federico... Era un bărbat în preajma a șaizeci de ani, care trăia din considerabila avere a familiei sale și nu fusese niciodată căsătorit. O cunoscuse pe Cecilia (care era cu vreo douăzeci de ani mai tânără decât el) pe când aceasta lucra ca model de încercat pălării la Alvear. Quique o adusese acolo, dar n-a rămas în slujbă mai mult de o

lună și jumătate; se plângea că munca era prea oboșitoare. Dar a stat destul cât s-o cunoască José Carlos Federico, care nu se mișca fără pălărie pe cap. De fapt, Carlos (cum îi spunea ea – familia îl numea „JCF”) a convins-o să renunțe la slujba de la Alvear, întrucât îi putea susține el măruntele cheltuieli. În realitate, când mica hârjoneală dintre ei a evoluat într-o relație serioasă, JCF s-a temut ca mama lui cea vigilentă să nu descopere legătura; avea ea mijloacele ei de a se informa. Bineînțeles, Quique nu a suspectat nimic niciun moment, și nu s-a îndoit niciun moment că banii de buzunar ai Ceciliei proveneau de la acel „unchi” al ei din Mendoza (orașul natal al Ceciliei) care murise fără ca măcar să fi existat. Quique se conforma atât de exact tipului de imbecil perfect, încât Cecilia nu s-a gândit nicio clipă să-l părăsească și, întrucât era o gospodină fără cusur și bună la pat, Quique se considera un om foarte norocos.

E de la sine înțeles că domnul Franz nu avea habar de toate aceste încurcături sentimentale și financiare care-l legau pe chelner de familia Ponella; din acest punct de vedere, era un autentic Zen. Detașarea lui față de aspectele mai picante ale vieții altora – sau față de viețile altora în general – nu-și avea originea într-o atitudine de gentleman *blasé* (așa cum ar fi